

- temperatury przewozu w przypadku produktów łatwo psujących się poprzez odczytanie temperatury komory ładunkowej oraz sprawdzenie zapisów z monitoringu temperatury w dokumentacji środka transportu,
- warunków przewozu,
- ustalenie czy w czasie transportu i składowania nie wystąpiły okoliczności mające wpływ na jakość zdrowotną produktów.
- Oględziny partii produktu poprzez:
 - ocenę stanu opakowań jednostkowych i transportowych (rodzaj, odkształcenia, uszkodzenia, szczelność, czystość),
 - ocenę oznakowania opakowań jednostkowych i transportowych,
 - ocenę organoleptyczną (barwa, zapach, konsystencja, zawilgocenie, oznaki zepsucia),
 - ocenę kierunku widocznych zanieczyszczeń biologicznych i innych.
- W przypadku konieczności wykonania badań laboratoryjnych lub powzięcia w wyniku dokonanych oględzin podejrzenia co do jakości zdrowotnej importowanego produktu mogą zostać pobrane, przez upoważnionego próbkobiorcę, próbki do badań – reprezentatywne dla danej partii.
- W przypadku pozytywnej oceny kontrolowanej partii produktu, właściwy państwowy inspektor sanitarny wydaje świadectwo o spełnieniu wymagań zdrowotnych.
- W przypadku, gdy towar nie spełnia wymagań organ wydaje decyzję o zakazie wprowadzenia do obrotu na terenie UE importowanej partii towaru.
- W przypadku konieczności przeprowadzenia badań laboratoryjnych, gdy nie ma możliwości technicznych pobrania próbek do badań na danym przejściu granicznym – następuje przekazanie importowanej partii towaru do terenowo właściwego inspektora sanitarnego celem przeprowadzenia kontroli jakości zdrowotnej. Partia towaru w takim przypadku zostaje objęta przez organ celny procedurą tranzytu.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorowanych obiektach kontrolują warunki higieniczno – sanitarne produkcji i obrotu żywnością - zgodnie z procedurą PK/HŻ/01 „*Urzędowa kontrola żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością*” oraz pobierają próbki do badań laboratoryjnych – zgodnie z procedurą PP/NB/01 „*Pobieranie próbek do badań w ramach nadzoru bieżącego*”. W trakcie kontroli sprawdzane jest przestrzeganie przez przedsiębiorców przepisów obowiązującego prawa żywnościowego, w tym m.in. w zakresie jakości zdrowotnej środków spożywczych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna, we współpracy z jednostkami badawczo – rozwojowymi, corocznie opracowuje jednolity, ramowy „Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej”. Główny Inspektor Sanitarny plan ten przesyła do wszystkich Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych, którzy go uszczegóławiają i przesyłają do Państwowych Powiatowych i Granicznych Inspektorów Sanitarnych. Państwowi Wojewódzcy Inspektorzy Sanitarni są odpowiedzialni na nadzór nad procesem planowania i realizacji zadań określonych w rocznym planie pobierania próbek i badania żywności w województwie oraz sporządzaniem stosownych sprawozdań z realizacji.

Zgodnie z kompetencjami Państwowej Inspekcji Sanitarnej ww. plan obejmuje urzędową kontrolę i monitoring żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu oraz produktów pochodzenia zwierzęcego znajdującego się w handlu detalicznym.

Do badań pobierane są próbki produktów krajowych, produktów pochodzących z terenu UE oraz próbki produktów z krajów trzecich (spoza Unii Europejskiej). Próbki pobierane są z obrotu detalicznego i hurtowego, w zakładach przemysłu spożywczego i zakładach żywienia zbiorowego, a w przypadku produktów z importu również na granicy.

Poszczególne grupy i podgrupy asortymentu wybierane są na podstawie:

- obowiązujących przepisów prawnych w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz zaleceń i wytycznych Komisji Europejskiej,
- najczęściej występujących potencjalnych zagrożeń zdrowia ludzi wynikających ze spożycia żywności, oceny ryzyka,
- dotychczasowych wyników badań naukowych i monitoringowych w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- struktury spożycia żywności (wielkość spożycia w kraju niektórych produktów),
- bazy laboratoryjnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- w zależności od specyfiki danego kierunku badań do opracowywania planu mogą zostać wykorzystane dodatkowo: dane na temat specyfiki polskiego rolnictwa, wielkości/struktury spożycia niektórych produktów w kraju z wykorzystaniem danych statystycznych i innych.

Ww. plan ma charakter ramowy. Zawarte w nim liczby próbek to obligatoryjne minimum – 100%. Pobranie około 25 - 30% (lub większej liczby próbek) ponad plan pozostaje w kompetencji Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Ww. rezerwa około 25 - 30% próbek daje możliwość Państwowym Wojewódzkim

Inspektorom Sanitarnym wykonania badań w kierunku wybranych parametrów, zgodnie ze specyfiką danego regionu np. kontrola importu środków spożywczych z krajów trzecich w GSSE, czy też zgodnie z bieżącymi potrzebami – w wybranym zakresie.

Pobrane próbki badane są w następujących kierunkach badań:

- pozostałości pestycydów,
- metale szkodliwe dla zdrowia,
- azotany,
- 3 – MCPD,
- zanieczyszczenia mikrobiologiczne,
- mikotoksyny,
- histamina,
- metanol i cyjanowodór,
- dozwolone substancje dodatkowe,
- parametry czystości substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych,
- GMO,
- skażenia promieniotwórcze,
- środki spożywcze poddane działaniu promieniowania jonizującego,
- żywność wzbogacana,
- WWA,
- furan,
- izomery trans kwasów tłuszczowych,
- akryloamid,
- gluten.

Ponadto oceniane jest znakowanie żywności.

W przypadku urzędowej kontroli, jak i monitoringu, w przypadku stwierdzenia przekroczeń najwyższych dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń określonych w aktach prawnych, podejmowane są odpowiednie działania w celu wyeliminowania zagrożenia w ramach urzędowej kontroli oraz systemu RASFF.

W przypadku zanieczyszczeń, dla których nie wyznaczono limitów w aktach prawnych, podejmowane są działania adekwatne do rodzaju zagrożenia.

W przypadku wykrytych niezgodności dotyczących żywności pochodzącej z krajów trzecich organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmują działania zgodne z kompetencjami oparte

na art. 19 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności.

Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 14 i 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z dnia 1.02.2002 r., str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) oraz art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 852/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z dnia 30.04.2004 r., str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319) – tylko żywność bezpieczna dla zdrowia i życia człowieka może znajdować się w obrocie, a odpowiedzialność za bezpieczeństwo żywności ponosi przedsiębiorca produkujący lub wprowadzający żywność do obrotu.

W sprawie badań i procedur weterynaryjnych, w odniesieniu do produktów z krajów spoza państw członkowskich UE, spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) a także na rynku wewnętrznym informuję, że produkty pochodzenia zwierzęcego, które nie pochodzą z państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) oraz państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) podlegają weterynaryjnej kontroli granicznej w granicznych posterunkach kontroli zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. z 2003 Nr 165, poz. 1590, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lutego 2004 r. w sprawie *szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania weterynaryjnej kontroli granicznej przesyłek zwierząt i przesyłek produktów* (Dz. U. Nr 31, poz. 270).

Kwestie dotyczące zakresu weterynaryjnych kontroli granicznych oraz stosowanych procedur uregulowane są również w przepisach unijnych, między innymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 136/2004 z dnia 22 stycznia 2004 r. *ustanawiającym procedurę kontroli weterynaryjnej we wspólnotowych punktach kontroli granicznej dotyczącą produktów przywożonych z państw trzecich* (Dz. Urz. UE L 21 z 28.01.2004 r., str. 11, z późn. zm.;

Polskie wydanie specjalne: rozdz. 3, t. 42, str. 230) oraz rozporządzeniu (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm. ; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

Produkty pochodzenia zwierzęcego dopuszczane są do obrotu na terytorium UE, a więc i Polski dopiero wtedy, gdy graniczny lekarz weterynarii w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzi, że przesyłka spełnia wymagania przywozowe. Urzędowi lekarze weterynarii będący pracownikami granicznych inspektoratów weterynarii przeprowadzają kontrole graniczne produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z krajów trzecich z wymaganą starannością oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi.

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z przepisami art. 11 rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustalającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności* (Dz. Urz. UE L 31 z 1.02.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) żywność przywożona na terytorium UE w celu wprowadzenia na rynek powinna być zgodna z wymogami prawa żywnościowego lub warunkami uznanymi przez UE za równoważne, bądź w przypadku gdy istnieją konkretne umowy między UE i krajem wywozu, z wymogami zawartymi w tych umowach.

Ponadto, zgodnie z przepisami art. 11 rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. *ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi* (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75) produkty pochodzenia zwierzęcego, dla których określono wymagania przywozowe w przepisach unijnych, mogą być co do zasady przywożone jedynie z państwa trzeciego lub części państwa trzeciego znajdującego się w wykazie sporządzonym i uaktualnionym przez Komisję Europejską (KE). Właściwe władze państwa trzeciego, aby państwa te, lub ich części mogły znaleźć się w ww. wykazach, muszą zagwarantować zgodność lub równoważność z unijnym prawem paszowym, żywnościowym oraz zasadami dotyczącymi